

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ : กรณีศึกษาคณพิการทางร่างกาย ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์” เป็นการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากการค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ และการศึกษาภาคสนาม (Field Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากรศึกษา รายละเอียดในการศึกษาวิจัยมีดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การทดสอบแบบสอบถาม
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ บุคคลที่มีความพิการทางร่างกาย ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ ประกอบด้วยความพิการแขน 1 ข้าง พิการแขน 2 ข้าง พิการขา 1 ข้าง พิการขา 2 ข้าง พิการอัมพาตครึ่งซีก พิการอัมพาตอ่อนล่ง พิการทางการได้ยิน พิการนิ้วมือไม่ครบ พิการกระดูกสันหลังคด และพิการมากกว่า 1 อย่าง จากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ จำนวน 8 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 779 ราย ทั้งนี้ ได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50% ของกลุ่มประชากรทั้งหมดดังกล่าว จึงได้กลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 392 ราย (ตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1
แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อหน่วยงาน	จำนวนผู้เข้ารับ การฝึกอาชีพ (คน)	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ	177	89
2. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จ.ขอนแก่น	125	63
3. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จ.อุบลราชธานี	66	33
4. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหาดฝ่น จ.เชียงใหม่	151	76
5. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช	42	21
6. ศูนย์บริการสวัสดิการทางสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถฯ จ.ลพบุรี	79	40
7. สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.อุบลราชธานี	53	27
8. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหนองคาย จ.หนองคาย	86	43
จำนวนรวม	779	392

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบวัด มี 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยชีวิตสังคมของคนพิการ เป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานที่ฝึกอาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว และการประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยจิตวิทยา ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับประเภทความพิการ ลักษณะความพิการ และระยะเวลาที่มีความพิการ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยลักษณะทางจิตของคนพิการ ประกอบด้วยแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 7 ข้อ แบบวัดการเชื่ออำนาจในตนเอง จำนวน 8 ข้อ แบบวัดสุขภาพจิต จำนวน 5 ข้อ และแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 7 ข้อ โดยวัดระดับ 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปัจจัยการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ญาติ เพื่อนบ้าน และชุมชน จำนวน 8 ข้อ และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากองค์กรภายในและภายนอก จำนวน 11 ข้อ โดยวัดระดับ 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามการพัฒนาศักยภาพคนพิการ ประกอบด้วยแบบวัดศักยภาพทางด้านการพึ่งพาตนเอง จำนวน 4 ข้อ การช่วยเหลือครอบครัว จำนวน 3 ข้อ การประกอบอาชีพ จำนวน 4 ข้อ การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม จำนวน 4 ข้อ การรู้จักและปกป้องสิทธิของตนเอง จำนวน 3 ข้อ การทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม จำนวน 3 ข้อ การเป็นผู้ให้คำแนะนำ จำนวน 3 ข้อ และการเข้าร่วมกลุ่มและเครือข่าย จำนวน 3 ข้อ โดยวัดระดับ 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ไม่จริง และไม่จริงเลย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคนพิการที่เข้ารับการศึกษาอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 8 แห่ง โดยบัณฑิตวิทยาลัยมีหนังสือขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลจากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ถึงหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น รวมจำนวนทั้งสิ้น 392 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกชุด ซึ่งได้ดำเนินการแยกเก็บระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน 2543 ดังนี้

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ
คนพิการ ดังนี้

- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ จำนวน 89 ชุด
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพันธ์ จ.อุบลราชธานี จำนวน 33 ชุด
- สถานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.อุบลราชธานี
จำนวน 27 ชุด
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จ.ขอนแก่น จำนวน 63 ชุด
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหนองคาย จ.หนองคาย จำนวน 43 ชุด
- ศูนย์บริการสวัสดิการทางสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบฯ จ.ลพบุรี
จำนวน 40 ชุด

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์ โดยประสานขอความร่วมมือผู้อำนวยการศูนย์ฯ
มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาดฝน จ.เชียงใหม่ จำนวน 76 ชุด
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช จำนวน 21 ชุด

ในกรณีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลโดยการอ่านให้ฟังและ
ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกคำตอบที่ตรงกับความเห็นของตนเอง

3.4 การทดสอบแบบสอบถาม

- การทดสอบความถูกต้อง ผู้วิจัยจัดทำแบบสอบถาม และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้
ไขเพื่อความถูกต้องของแบบสอบถาม
- การทดสอบความเชื่อมั่น ผู้วิจัยทำการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของ
แบบสอบถามที่ใช้ทดลองก่อน (Pre-Test) กับคนพิการที่เข้ารับการฝึกอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคน
พิการพระประแดง จำนวน 20 ชุด จากผลการทดสอบนี้ แสดงว่าข้อความใดมีความสัมพันธ์กับ
ข้อความอื่น ๆ คำ ผู้วิจัยจะตัดข้อความนั้นออก จนกระทั่งได้ข้อความที่มีความสัมพันธ์กับข้อความ
อื่นสูงขึ้น และระดับความเชื่อมั่นสูงขึ้นด้วย ผู้วิจัยจึงนำข้อความเหล่านั้นไปใช้ในการทดสอบจริง
ซึ่งปรากฏผลการทดสอบก่อนและทดสอบหลัง ดังนี้

แบบวัด	ค่า Alpha ในการ Pre test	ค่า Alpha ในการทดสอบจริง
แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง	.8215	.6916
แบบวัดการเชื่ออำนาจในตนเอง	.7476	.4948
แบบวัดสุขภาพจิต	.8749	.3350
แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.6224	.1403
แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว	.8720	.3274
แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากองค์กร	.8975	.6853
แบบวัดการพึ่งพาตนเอง	.7791	.5454
แบบวัดการช่วยเหลือครอบครัว	.7403	.4966
แบบวัดการประกอบอาชีพ	.7165	.5215
แบบวัดการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม	.6418	.7099
แบบวัดการรู้จักและปกป้องสิทธิของตนเอง	.6389	.3352
แบบวัดการทำหน้าที่ในฐานะพลเมือง	.5430	.7144
แบบวัดการเป็นผู้ให้คำแนะนำ	.7073	.6833
แบบวัดการเข้าร่วมกลุ่มและเครือข่าย	.7388	.5646

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการศึกษาครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ โดยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพรรณนา เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยแสดงค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย
2. การหาค่า T-test ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง
3. การทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) ของตัวแปรทั้งหมด
4. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ